

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/86/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820200337
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8820200337.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, C.. D. T., L.. X.X.XXXX, bytom pri matke, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Vranov nad Topľou, na návrh matky: S. T., L.. X.XX.XXXX, J. Y. L. P. XXX, za účasti otca: D. T., L.. XX.XX.XXXX, J. J. XXX, Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou a Krajskej prokuratúry Prešov, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8P/25/2020-75 zo dňa 4.8.2020, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch I., II., IV.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Predmet konania.

1. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie výživného.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol cit.:

„I. M e n í s a výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 6P/74/2016-114 zo dňa 16.6.2016 a to tak, že sa z v y š u j e výživné na maloletú D. T., nar. X.X.XXXX zo sumy 85€ na sumu 110€ mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy o 20.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc mesiacom február 2020.

II. Dĺžné výživné za obdobie od 1.2.2020 do 31.7.2020 v sume 150€ je otec p o v
i n n ý zaplatiť k rukám matky do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

III. V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že došlo k takej podstatnej zmene pomerov na strane dieťaťa ako aj povinného rodiča, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného. Od ostatnej úpravy výšky vyživovacej povinnosti otca uplynula doba 4 rokov. V roku 2016 maloletá D. navštevovala 6. ročník základnej školy. V súčasnosti ukončila 1. ročník štúdia na strednej škole. Vyšší vek dieťaťa, plnenie školských povinností, uspokojovanie základných životných potrieb, ako aj ďalších potrieb súvisiacich s trávením voľného času, vyžadujú vyššie finančné náklady. Zvýšil sa aj príjem matky, ktorej zárobok v roku 2016 činil 475,50 eur, v súčasnosti dosahuje príjem do 800,- eur. Pre zvýšenie výživného je však podstatné to, že došlo ku zvýšeniu príjmu u otca ako povinného rodiča. V čase ostatnej úpravy výšky jeho vyživovacej povinnosti bol otec poberateľom invalidného dôchodku v sume 440,- eur a v podnikaní vykázal stratu v sume 6000,- eur. S priateľkou očakávali narodenie ich spoločného dieťaťa. Toho času výška invalidného dôchodku otca činí 480,- eur. Základ dane podľa daňového priznania otca k dani z príjmu za rok 2019 predstavoval sumu 2.149,91 eur (po prepočte na jeden mesiac 179,16 eur). Dokladmi o príjme bolo preukázané, že otec napriek zdravotným problémom, pre ktoré poberá invalidný dôchodok,

je schopný zarobiť si aj podnikateľskou činnosťou. Zmena pomerov nastala aj v oblasti peňažných záväzkov otca. Tento potvrdil, že úvery, ktoré v minulosti musel splácať, sú už uhradené. Pri určení výšky výživného súd zohľadnil počet vyživovacích povinností otca, ktorý má okrem maloletej D. ešte vyživovaciú povinnosť k plnoletej dcére S. a k maloletej 3 a pol ročnej dcére, ktorú vychováva spoločne s priateľkou. Súd prihliadol aj na skutočnosť, že otec sa s maloletou D. nestretáva, v prípade sviatkov ju neobdarúva, takže na výchove a výžive tejto dcéry sa nijako inak ako mesačne určeným výživným nepodieľa. S poukazom na zistený stav súd zvýšil výživné zo strany otca na maloletú dcéru D. zo sumy 85,- eur na čiastku 110,- eur mesačne. Výživné súd zvýšil počnúc mesiacom február 2020, kedy matka podala návrh na súd a kedy už boli splnené podmienky vyžadované zákonom, teda podstatná zmena pomerov na strane dieťaťa a rodiča. Keďže na strane otca neboli potvrdené také zárobkové a majetkové pomery, ktoré by umožňovali návrhu matky vyhovieť v celom rozsahu, súd jej návrh v prevyšujúcej časti zamietol.

4. Poukázal na ust. § 62, ods. 1,2,3,5, § 75, ods.1, § 78, ods. 1,3 Zákona o rodine.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu účastníkovi náhradu trov nepriznal.

Obsah odvolania

6. Proti rozsudku podal odvolanie otec. Uviedol, že s deťmi sa nestretáva. Jeho príjem činí 480 Eur, znížený o exekúciu cca 20 Eur. Príjem z podnikania za rok 2019 podľa daňového priznania. Priateľka, s ktorou má spoločnú dcéru K., bola na rodičovskom príspevku, ktorý činil 220,70 Eur. Má ďalšie výdavky na dcéru B., ktorá navštevuje 6. ročník ZŠ a dcéru L. ktorá, študuje 3. ročník na VŠ v G.. Príjem matky je cca 800 Eur, invalidný dôchodok 137,30 Eur a výživné 185 Eur, žije v G. spolu s priateľom ktorý pracuje v L., uhrádza nájomné za byt. V období pandémie COVID-19, jeho príjmy sa značne znížili, priateľka bola na OČR s dcérami. Prevádzku musel mať zatvorenú z nariadenia vlády SR, ale odvody, nájomné, prevádzkové náklady sa platiť musia aj keď je zatvorená.

7. Matka a okresný prokurátor vo svojich písomných vyjadreniach k odvolaniu navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok súdu je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/ 2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

9. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu v čase rozhodovania súdu bolo potrebné mať na zreteli ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 231 CSP, ktorý je vyjadrením zásady clausula rebus sic stantibus. Rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno zmeniť, ak sa podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

10. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené

potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

11. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je daná priamo zo zákona a trvá do doby, kým deti nie sú schopné sa samé živiť. Základným hmotnoprávnym kritériom pre vznik práva na výživné oprávneného je danosť jeho potreby (tzv. stav odkázanosti na výživu), resp. neschopnosť sám sa živiť. Samotné kritérium neschopnosti sám sa živiť je potrebné definovať tak, že oprávnený nedisponuje žiadnym vlastným príjmom, alebo disponuje príjmom tak nízkym, že nepostačuje pokryť jeho potreby. Schopnosť samostatne sa živiť znamená, že dieťa je schopné samostatne uspokojovať všetky svoje potreby, a to hmotné, kultúrne a ďalšie vrátane potreby bytovej z trvalého príjmu finančných prostriedkov, z ktorých svoje potreby uhrádza. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

12. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonicknej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre mal. dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukracované.

13. Otec v odvolaní namieta, že súd pri svojom rozhodnutí nezohľadnil jeho príjmy a výdavky, pričom jeho finančné možnosti nedovoľujú platiť takto zvýšené výživné. Odvolací súd má za to, že za preukázaného skutočného stavu bolo dôvodné dospieť k záveru, že na strane mal. D. došlo v súvislosti s nástupom na strednú školu k podstatnej zmene pomerov spojených so zvýšením odôvodnených potrieb spojených predovšetkým so stravou, ošatením, štúdiom. Na strane otca oproti predchádzajúcej súdnej úprave taktiež došlo k zvýšeniu príjmov z podnikania. Skúmajúc možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča, otec deklaruje pred súdom príjem z jeho podnikateľskej činnosti za rok 2019 vo výške 37.722,78,- eur, z ktorých platil odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne v celkovej výške 1.639,49 eur. Daňové predpisy umožňujú otcovi paušálne si uplatňovať výdavky na podnikateľskú činnosť až do výšky 60% jeho dosiahnutých príjmov. Týmto postupom dochádza k razantnému zníženiu formálne prezentovaných príjmov otca, bez povinnosti preukazovať fakticitu vynaloženia výdavkov, vynímajúc tým zároveň možnosť súdu posudzovať ich nevyhnutnosť pre účely konania o určenie vyživovacej povinnosti rodiča. Pri paušálnom uplatnení výdavkov mesačný čistý príjem otca za rok 2018 predstavoval sumu 2.149,91 eur, okrem toho je otec poberateľom invalidného dôchodku vo výške 440,- eur mesačne. Otec pracuje v oblasti pohostinstva. Otec v konaní nešpecifikoval, aké má výdavky v súvislosti s podnikateľskou činnosťou, z jeho daňového priznania nevyplýva, aby otec na podnikateľskú činnosť mal úvery, či pôžičky. Odvolací súd pripomína, že vyživovacia povinnosť voči mal. dieťaťu má prednosť pred ostatnými výdavkami povinného rodiča. Nie je tomu inak ani v prípade rodiča, ktorý má príjem zo živnosti a uplatňuje si v súvislosti s ňou paušálne výdavky. V nadväznosti na vyššie uvedené, čistý príjem otca z jeho podnikateľskej činnosti za rok 2019, po odpočítaní odvodov do sociálnej a zdravotnej poisťovne, otec dosahuje príjem 3.000,- eur mesačne. Z tejto sumy je potrebné odpočítať reálne vynaložené výdavky otca na podnikanie, ktoré ale otec v konaní nepreukázal a žiadnym spôsobom nešpecifikoval, čím si nesplnil svoju zákonnú povinnosť (§ 63, ods. 1,2 Zákona o rodine). Okrem príjmu z podnikania je otec poberateľom invalidného dôchodku vo výške 440,- eur. Súdom určené výživné zodpovedá zákonným kritériám.

14. Za daného stavu odvolací súd nevzhladol opodstatnenosť podaných odvolacích dôvodov. Súd prvej inštancie dospel pri rozhodovaní k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil, preto odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

15. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

16. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).